

GŁOS Z NAD PREGOŁY

Nr 8-9 (73-74) sierpień-wrzesień 2002 PISMO WSPÓLNOTY KULTURY POLSKIEJ W KALININGRADZIE

Polskie rocznice

We wrześniu w polskim kalendarium historycznym mamy dwie ściśle ze sobą połączone daty **1 i 17 września 1939 r.**

Tragedia Polaków w II wojnie światowej rozpoczęła się już 23 sierpnia 1939 r. zawartym przez Związek Radziecki i Niemcy traktatem o nieagresji. Zakładał on likwidację państwa polskiego. Konsekwencją zawartego porozumienia, zwanego paktem Ribbentrop-Mołotow, była

Minister Spraw Zagranicznych Niemiec - Joachim von Ribbentrop z Józefem Stalinem po podpisaniu niemiecko-radzieckiego paktu o nieagresji 23.08.1939 r.

Będziecie się jeszcze bić za Polskę i wrócić do Polski, przynosząc Jej zwycięstwo». Jednak część polskich oddziałów walczyła, broniło się przez parę dni Grodno i Lwów. Według danych radzieckich tylko od 17 do 21 września 1939 r. Armia Czerwona wzięła do niewoli 174500 polskich jeńców. Około 22 tysiące z nich, a przede wszystkim oficerowie, polska inteligencja zostało wiosną 1940 r. zamordowanych w Katyniu, Charkowie, Twerze (dawniej Kalin) i innych mniej znanych miejscach. Była to krwawa zemsta Stalina za klęskę w sierpniu 1920 r., o której piszemy niżej. Stalina doprowadzała do pasji śpiewana w Związku Radzieckim czastuszka: «Rossija, Rossija mają, taką małą Polsza, a pobięła ciebia...»

17 września to w dzisiejszej Polsce dzień Sybiraka, na pamiątkę początku syberyjskich losów naszych rodaków ze wschodnich ziem Rzeczypospolitej. Wywózki na Sybir i do Kazachstanu - to wielki dramat setek tysięcy naszych rodaków pod okupacją radziecką.

Wróćmy jednak do 1 września 1939 r. II wojna światowa zaczęła się o godzinie 4.45, kiedy to pancernik niemiecki «Schleswig Holstein» otworzył ogień w stronę polskiej wojskowej składnicy tranzytowej na Westerplatte w

Gdańsku. W tym samym czasie samoloty niemieckie zaczęły bombardować polskie miasta, pierwsze bomby spadły na Chojnice, Stargard i Bydgoszcz, a o 6.45 nastąpiło bombardowanie Warszawy. Żołnierze niemieccy w wielu miejscach przekroczyli granicę polską. Niemiecki plan agresji na Polskę tzw. Fall Weiss, który powstał na przełomie 1938 i 1939 r., wynikał z przekonania Hitlera o osamotnieniu Rzeczypospolitej, jej odmowie ustępstw terytorialnych wobec Rzeszy i braku chęci udziału w porozumieniu przeciwko ZSRR. Niemcy mieli przewagę w czołgach, samolotach i działach. Armia polska nie mogła sprostać tak ogromnej sile i walczyła do 5 października 1939 r. Do klęski Polaków przyczyniły się duże rozdrobnienie wojsk, brak sprzętu wojennego, bierność Anglii i Francji, które mając przewagę wojskową nad Niemcami mogły je wtedy jeszcze pokonać. Przypieczętowało Armię Polską uderzenie wojsk radzieckich na Polskę. Ostatnią bitwą z wojskami niemieckimi była bitwa pod Kockiem trwająca od 2 do 5 października, a z wojskami radzieckimi 1 października pod Wytycznem na Lubelszczyźnie. 28 września został podpisany przez Niemcy i ZSRR tzw. czwarty rozbiór Polski. Stanowił on korektę ustaleń granicznych z wcześniejszego układu Ribbentrop-Mołotow. > str. 2

agresja na Polskę przeprowadzona z dwóch stron. 1 września 1939 roku z zachodu zaatakowali Niemcy i gdy jeszcze Polacy bronili się przed nimi, 17 września 1939 r. uderzyli Rosjanie. W radzieckiej akcji przeciw Polsce wzięło udział ok. pół miliona żołnierzy. Ten atak od wschodu przesądził o klęsce polskich sił zbrojnych przed ewentualną pomocą Francji i Anglii, które 3 września wypowiedziały Trzeciej Rzeszy wojnę i przekształciły ten konflikt w wojnę światową. Wódz naczelny wojsk polskich Edward Rydz-Śmigły z uwagi na beznadziejność sytuacji wydał wtedy rozkaz - nie walczyć z Sowietami. „Trzeba zacisnąć zęby i przetrwać. Położenie się zmieni. Wojna jeszcze trwa.

1 września 1939 r. - żołnierze niemieccy na granicy z Polską.

W trakcie niemieckiego nalotu na Warszawę - wrzesień 1939 r.